

Безпека та охорона здоров'я працівників: яких мінімальних вимог слід буде дотримуватися роботодавцю?

Держпраці розробила та оприлюднила проект Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах

Держпраці розроблено та оприлюднено проект наказу Мінсоцполітики «Про затвердження Мінімальних вимог щодо безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах» ([завантажити](#)). Його метою є імплементації положень Директиви Ради 89/654/ЄЕС від 30 листопада 1989 року про мінімальні вимоги стосовно безпеки та охорони здоров'я на робочому місці (перша окрема Директива у значенні частини 1 статті 16 Директиви 89/391/ЄЕС) в національне законодавство про охорону праці.

Ці Мінімальні вимоги встановлюють вимоги щодо створення безпечних і нешкідливих умов праці шляхом належного облаштування робочих місць, робочих зон, виробничих, санітарно-побутових та інших приміщень підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності і видів діяльності, безпечного використання працівниками засобів праці, забезпечення навчання працівників і залучення їх до вирішення питань охорони праці, регулювання взаємовідносин з охорони праці між підприємствами у разі залучення до виконання робіт працівників інших підприємств.

Водночас **ці вимоги не поширюються на:**

- транспортні засоби, які застосовуються за межами підприємства або виробництва, а також робочих зон всередині транспортних засобів;
- будівельні майданчики, в тому числі, переміщені у просторі;
- підприємства добувної промисловості;
- риболовні транспортні засоби;
- поля, ліси та інші місцевості, що належать підприємствам, які провадять діяльність у сільському та/або лісовому господарствах, але перебувають за межами оброблюваних площ.

Які обов'язки роботодавця?

Згідно з текстом проекту Мінімальних вимог, роботодавець зобов'язаний:

- проводити дослідження умов праці у робочих зонах та на робочих місцях з метою оцінки стану безпеки та гігієни праці працівників і його покращення;
- вживати необхідних заходів для попередження та усунення виявлених за результатами дослідження умов праці ризиків з урахуванням їх додаткового та/або спільного впливу.

У разі виникнення на території підприємства надзвичайних ситуацій і нещасних випадків роботодавець повинен вжити термінових заходів для евакуації працівників, надання домедичної допомоги потерпілим, локалізації і ліквідації аварії або пожежі, усунення їх наслідків, за необхідності залучити зовнішні служби невідкладної медичної допомоги, професійні аварійно-рятувальні служби, підрозділи пожежної охорони.

З метою безпеки та гігієни праці працівників роботодавець забезпечує:

1. експлуатацію та обслуговування робочих зон таким чином, щоб працівники могли виконувати покладену на них роботу без загрози їх безпеці та здоров'ю;
  2. виконання робіт у робочих зонах під наглядом особи, відповідальної за безпечне виконання таких робіт;
  3. навчання та перевірку знань працівників, які виконують роботи, пов'язані із специфічними для них ризиками;
  4. розробку та затвердження положень, інструкцій, інших актів з охорони праці підприємства, що встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників у робочих зонах та/або на робочих місцях;
- працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженого наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 24 березня 2008 року № 53, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 травня 2008 року за № 446/15137;
  - наявність відповідних засобів для надання домедичної допомоги потерпілим у разі нещасних випадків;
  - здійснення регулярних інструктажів з питань охорони праці;

- вільний доступ до підходів до аварійних виходів та шляхів евакуації, а також можливість користування ними в будь-який момент;
- підтримання робочих зон та пристроїв, зазначених у главі 6 додатку 1 та главі 6 додатку 2 до Мінімальних вимог, у робочому стані, а у разі виявлення несправностей – вжиття невідкладних заходів щодо їх усунення;
- регулярне очищення робочих зон та пристроїв, зазначених у главі 6 додатку 1 та главі 6 додатку 2 до Мінімальних вимог;
- регулярний нагляд та перевірки здатності функціонування захисних засобів і пристроїв, призначених для запобігання або усунення небезпек, зокрема тих, які зазначені у додатках 1 та 2 до Мінімальних вимог.

Під час створення робочих зон, що будуть використовуватися вперше, роботодавець повинен забезпечити їх відповідність вимогам, що наведені у додатку 1 до Мінімальних вимог. Також відповідно до цих вимог слід проводити зміни, розширення та/або переобладнання робочих зон.

Для забезпечення безпеки та захисту здоров'я працівників роботодавець повинен протягом трьох років після дати набрання чинності цими Мінімальними вимогами вжити необхідних заходів щодо приведення робочих зон, що вже використовувались на дату набрання чинності цими Мінімальними вимогами, у відповідність до вимог, що наведені у додатку 2 до Мінімальних вимог.

Якщо одночасно в одній робочій зоні виконуються роботи працівниками різних роботодавців (підприємств), то кожен з них зобов'язаний співпрацювати один з одним з метою застосування заходів безпеки та захисту здоров'я працівників відповідно до вимог законодавства, інформувати один одного про будь-яку ситуацію, яка може становити небезпеку, а також повинен забезпечити розмежування ділянок обслуговування (меж відповідальності).

Роботодавець вживає усіх необхідних заходів щодо отримання працівниками, уповноваженим представником профспілки та/або уповноваженою найманими працівниками особою з питань охорони праці, усієї необхідної інформації щодо безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах відповідно до законодавства.

Крім того, роботодавець зобов'язаний:

- завчасно інформувати працівників, уповноваженого представника профспілки та/або уповноважену найманими працівниками особу з питань охорони праці, про всі заходи, що мають бути вжиті для забезпечення безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах;
- проводити консультації з працівниками, уповноваженим представником профспілки та/або уповноваженою найманими працівниками особою з питань охорони праці, а також надавати їм можливість брати участь в обговореннях усіх питань, що пов'язані із забезпеченням їх безпеки і охорони здоров'я у робочих зонах;
- враховувати, у разі доцільності, пропозиції працівників, уповноваженого представника профспілки та/або уповноваженої найманими працівниками особи з питань охорони праці щодо безпеки і охорони здоров'я у робочих зонах, та сприяти участі працівників у вирішенні питань, що стосуються безпеки і охорони здоров'я працівників у робочих зонах.

Працівники, уповноважені представники профспілки та/або уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці мають право, відповідно до законодавства, звертатися до служби охорони праці підприємства, якщо вони вважають, що вжиті роботодавцем заходи та застосовані ним засоби недостатні для забезпечення безпеки та охорони здоров'я працівників у робочих зонах.